

Ontstaan landbouwstedelijke samenleving

Tijd van jagers en boeren

Inleiding

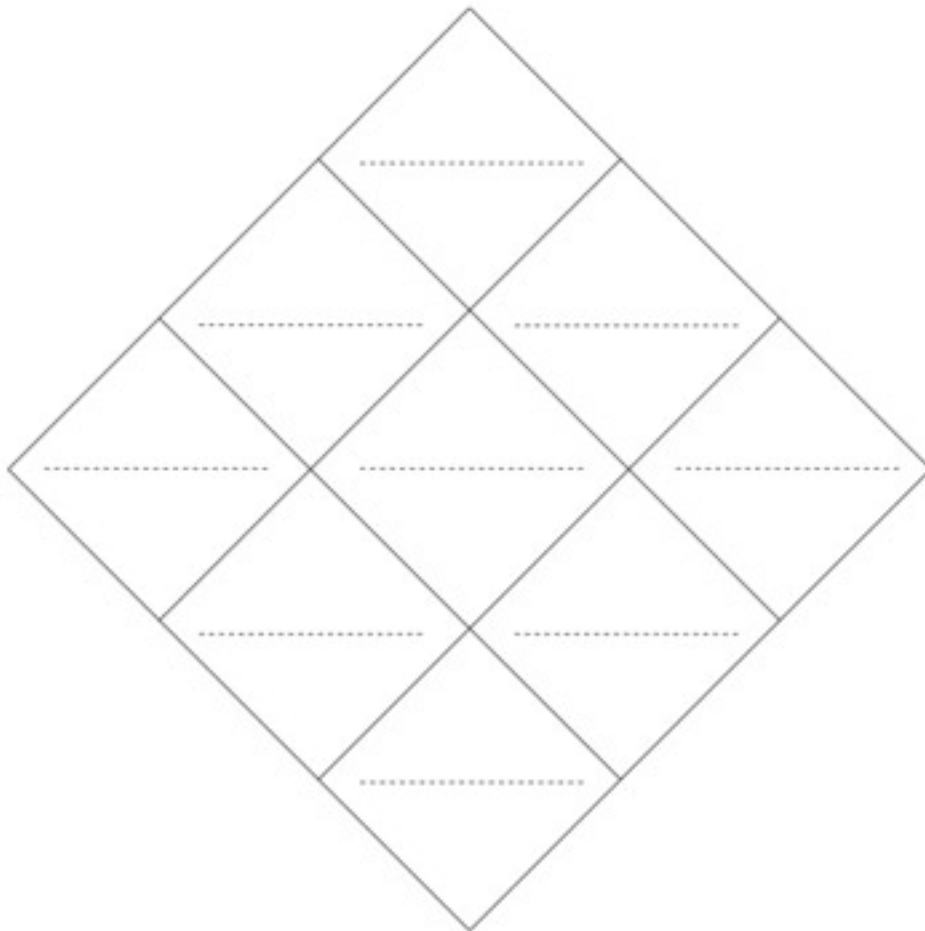
In de tijd van jagers en boeren ontstaat er een landbouwstedelijke samenleving. Hoe was dit mogelijk? Wat waren de belangrijkste oorzaken voor dit ontstaan? In de opdracht ga je op deze vraag een antwoord formuleren.

Opdracht 1

Bekijk de oorzaken die in het schema beschreven staan. Vul in het schema het gevolg (of de gevolgen) van die oorzaken in. Als je het niet zeker weet mag je in je boek kijken. Als het schema is ingevuld, ga je naar de volgende opdracht. De negende oorzaak is niet ingevuld, probeer deze zelf te bedenken of in je boek op te zoeken.

Opdracht 2

Haal de acht losse kaartjes uit de envelop en plaats ze samen met je medeleerling in de grote lege diamant. Bedenk bij het samenstellen van de diamant dat je de minste belangrijke oorzaak helemaal onderaan plaatst. Dus, hoe hoger je in de diamant komt des te belangrijker vind je de oorzaak. De belangrijkste oorzaken krijgen dus een plaats boven in de diamant. Als je het met elkaar eens bent over de samenstelling van de diamant schrijf je de oorzaken in de lege diamant hieronder.

Opdracht 3

Geef door middel van een kleur in de diamant aan om welke soort van oorzaak het gaat. Probeer een oorzaak onder een van de kleuren onder te brengen. Het gaat om accenten. Mocht een oorzaak onder meer verschillende soorten te plaatsen zijn, breng dan meerdere kleuren aan.

oorzaken van overwegend	kleur
politiek-bestuurlijke aard:	blauw
sociaal-economische aard:	rood
cultureel-mentale aard:	groen

Opdracht 4

Vul nu de onderstaande vragen in.

1.

Geef aan welke oorzaak jullie het meest belangrijk vinden en beargumenteer jullie keuze.

De oorzaak:

vinden wij het meest belangrijk omdat:

2.

Geef aan welke oorzaak jullie het minst belangrijk vinden en beargumenteer jullie keuze.

De oorzaak:

vinden wij het minst belangrijk omdat:

3.

Welke oorzaak hebben jullie toegevoegd? Licht toe waarom je voor deze oorzaak hebt gekozen.

De oorzaak:

hebben wij toegevoegd, omdat:

4.

Is er een soort oorzaak die het meeste voorkomt? Zo ja, verklaar dit.

5.

Het verklaren van een gebeurtenis is erg complex. Sommige gevolgen zijn vaak weer oorzaken. Leg dit uit aan de hand van een voorbeeld uit de opdracht.

Invulschema

Wat waren de belangrijkste oorzaken voor het ontstaan van de landbouwstedelijke samenleving? Geef bij iedere oorzaak een gevolg – in andere woorden, leg uit welk effect iedere oorzaak had op het ontstaan de landbouwstedelijke samenleving.

oorzaak	gevolg voor ontstaan landbouwstedelijke samenleving
1. klimaatverandering	
2. veredelen wilde graansoorten	
3. ploeg	
4. bevolkingsgroei	
5. sedentaire leefwijze	
6. jaarlijkse overstromingen	
7. dijken	
8. dammen en kanalen	
9.	

Kaartjes met oorzaken

klimaat- verandering	veredelen wilde graansoorten	ploeg
bevolkingsgroei	sedentaire leefwijze	jaarlijkse overstromingen
dijken	dammen en kanalen	